Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om analyse af det organiserede civilsamfunds rolle i den nye aftale mellem EU og Organisationen af Stater i Afrika, Caribien og Stillehavet (OACSS), herunder situationen for ØPA'erne inden for disse rammer

(initiativudtalelse)

(2022/C 443/04)

Ordfører: **Carlos TRINDADE**

Plenarforsamlingens beslutning	21.10.2021
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
	Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Eksterne Forbindelser
Vedtaget i sektionen	9.6.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	13.7.2022
Plenarforsamling nr.	571
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	170/0/1

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bemærker, at EU for længst har vedtaget en ramme af værdier og målsætninger for sine forbindelser med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS), navnlig vedrørende demokrati, god regeringsførelse og menneskerettigheder, bæredygtig og inklusiv vækst med anstændige job, mobilitet og migration som muligheder, menneskelig udvikling, miljø og vilje til at »[s]amle kræfterne på den globale scene på områder af fælles interesse«. Når det gælder forbindelserne med nabotredjelande, suppleres denne ramme af en sikkerhedsmålsætning.

1.2. EØSU støtter denne ramme af værdier og målsætninger, på hvilke EU har baseret sine handels- og samarbejdsforbindelser på udviklingsområdet, som løbende er blevet fastlagt i forskellige internationale aftaler med AVS-landene siden 1960.

1.3. EØSU støtter generelt den nye aftale og håber, at den hurtigt kan underskrives af parterne, som udvalget komplementerer for den store indsats, der er gjort, og de vigtige forpligtelser, de har påtaget sig med FN's mål for bæredygtig udvikling som referenceramme (SDG).

1.4. EØSU foreslår navnlig indtrængende Kommissionen, at den udviklingssamarbejdsstruktur, der ligger til grund for den nye aftale og de økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er), gøres til genstand for grundige overvejelser og nye beslutninger under hensyntagen til erfaringerne med covid-19 (som rejser spørgsmålet om kritisk sundhedsinfrastruktur) og de geopolitiske konsekvenser af krigen i Ukraine (bl.a. fødevaresikkerhed, energipriser og trusler mod demokratiet). EØSU understreger, at disse to afgørende globale begivenheder, som i høj grad har ændret det globale landskab, har skabt et behov for en mere kompleks og hurtig indsats i AVS-landene, hvilket kræver et internationalt samarbejde, der adskiller sig fra det nuværende.

1.5. EØSU glæder sig over, at den nye aftale anerkender den vigtige rolle, som civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter spiller, og lykønsker de underskrivende parter med at have nået samme anerkendelse.

1.6. EØSU understreger og sætter stor pris på, at den nye aftale både i det fælles grundlag og i de enkelte regionale protokoller gentagne gange (om end med forskellige formuleringer) fastslår, at det er vigtigt at der findes formelle mekanismer for deltagelse, information, høring og struktureret høring af civilsamfundet (institutionelle mekanismer).

1.7. EØSU bemærker, at civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter har særskilte institutionaliseringsmekanismer, hvorigennem de formelt kan give udtryk for deres holdninger, forslag og kritik. Det er vigtigt, at der uanset deres betegnelse — økonomiske, sociale og kulturelle udvalg, rådgivende råd, fora, platforme, netværk af civilsamfundsorganisationer, stående konferencer eller hvad de nu kaldes — findes institutionelle mekanismer, der er lovreguleret og fungerer på en formaliseret måde, og som gør det muligt for civilsamfundsorganisationer, der deltager i den civile dialog, og arbejdsmarkedets parter, der deltager i den sociale dialog, at bidrage til debatten på den offentlige og demokratiske scene. Formaliseringen af disse institutionelle mekanismer gør samfundet mere modstandsdygtigt, da det styrker medborgerskabet og intensiverer det demokratiske liv.

1.8. EØSU bemærker, at civilsamfundsorganisationerne/arbejdsmarkedets parter og de institutionelle mekanismer i EU og AVS-landene er meget forskellige på grund af de økonomiske, sociale, kulturelle og politiske forskelle mellem regioner, subregioner og lande. I AVS-landene er den uformelle økonomi en uomgængelig realitet, som der skal tages hensyn til i civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes arbejde samt i forbindelse med gennemførelsen af institutionelle mekanismer og i deres funktion, da hele befolkningen ellers ikke ville kunne drage fordel af resultaterne af den nye aftale EØSU mener, at det er absolut nødvendigt at finde løsninger, der gør det muligt at overvinde de eksisterende vanskeligheder, navnlig når det gælder den tekniske kapacitet og den finansielle støtte til civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter. EØSU mener, at der er en række eksempler på god praksis i EU og i OACSS, som bør findes frem, så de kan blive taget op i andre lande. Opfølgningsudvalget AVS/EU er et eksempel herpå, og det er i stand til at påtage sig denne opgave.

1.9. Med hensyn til sin medvirken i denne proces har EØSU til hensigt at gennemføre de planlagte institutionelle mekanismer og at fremme og støtte civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedsparter i AVS-landene, i erkendelse af at disse aktører spiller en afgørende rolle for fremme af bæredygtig udvikling, navnlig i forbindelse med FN's mål nr. 17 for bæredygtig udvikling.

1.10. EØSU anbefaler, at Kommissionen inden for rammerne af den nye aftales struktur tilstræber at etablere fire institutionelle mekanismer: en mellem EU og OACSS på baggrund af det fælles grundlag, en anden med Afrika, en tredje med Caribien og en fjerde med Stillehavsområdet i henhold til de regionale protokoller mellem EU disse regioner.

1.11. EØSU anbefaler også Kommissionen at oprette rådgivende udvalg i forbindelse med de økonomiske partnerskabsaftaler. EØSU bekræfter, at civilsamfundsorganisationernes/arbejdsmarkedets parters rolle i ØPA'erne er uerstattelig og bør styrkes. I den forbindelse støtter EØSU anbefalingerne i udtalelse REX/536, som bør gennemføres i de nuværende og fremtidige ØPA'er, og mener, at det rådgivende udvalg Cariforum er et glimrende eksempel på god praksis, som bør udbredes og efterlignes.

1.12. EØSU opfordrer kraftigt Kommissionen til fremover at koordinere de forskellige institutionelle mekanismer, der skal anvendes inden for rammerne af EU-OACSS-aftalen (fælles grundlag, regionale protokoller og ØPA'er), med henblik på at skabe synergier og optimere ressourcerne, navnlig de finansielle. De institutionelle mekanismer, der fokuserer på deres opgaver præcist og omhyggeligt, fungerer som et netværk og som et samlet og struktureret system, vil således vise deres relevans for samfundets modstandsdygtighed, den økonomiske vækst og borgernes velfærd.

1.13. EØSU foreslår, at Kommissionen stiller finansielle instrumenter til rådighed til støtte for programmer og projekter til undersøgelser og fremtidsforskning om civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes virkelighed i AVS-landene, idet der tages hensyn til deres behov for styrket ledelse, organisationernes tekniske robusthed og iværksættelsen af de fastsatte institutionelle mekanismer. EØSU understreger, at målet således er at bidrage til at styrke eksistensen af demokratiske civilsamfundsorganisationer/arbejdsmarkedsparter inden for rammerne af den nye aftale med kvalificeret deltagelse og aktiv inddragelse af deres medlemmer.

1.14. EØSU opfordrer kraftigt Kommissionen til at støtte arbejdet i EØSU's opfølgningsudvalg AVS/EU, som er den eneste nuværende institutionelle mekanisme under den nye aftale mellem EU og OACSS-landene, og som vil spille en større rolle i denne proces, navnlig gennem en struktureret dialog, med henblik på: i) at forsyne institutionerne med relevante rapporter, udkast og udtalelser, ii) at mobilisere AVS-interessenterne og iii) at bidrage til etableringen af de planlagte institutionelle mekanismer.

2. **Generelle bemærkninger om den historiske kontekst og de strategiske mål**

2.1. I 2016 vedtog Den Europæiske Union inden for rammerne af det fornyede partnerskab med landene i Organisationen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (OACSS) en række prioriteter af fælles interesse, som er blevet bekræftet i efterfølgende dokumenter, vedrørende demokrati, god regeringsførelse og menneskerettigheder, bæredygtig og inklusiv vækst med anstændige job, mobilitet og migration som muligheder, menneskelig udvikling, miljø og med henblik på at »[s]amle kræfterne på den globale scene på områder af fælles interesse« ([1]), hvortil der blev tilføjet sikkerhedsmål under hensyntagen til de nærmeste naboer. De mål, som EU tidligere havde sat sig på dette område, blev således struktureret og konsolideret.

2.2. EU har nået disse mål gennem internationale aftaler, først gennem Yaoundékonventionen, derefter med Lomé-aftalerne, siden med Cotonouaftalen og nu gennem forhandlingerne om post-Cotonouaftalen. Samtidig har EU indgået økonomiske partnerskabsaftaler med visse stater eller grupper af AVS-lande.

2.3. De økonomiske partnerskabsaftaler er det mest generelle økonomiske instrument til gennemførelse af denne strategi og har til formål at befordre »en gnidningsløs og gradvis integration af AVS-landene i verdensøkonomien« og udryddelse af fattigdom, samtidig med at det understreges, at der i forhandlingerne bør tages hensyn til forskellene i parternes udvikling og de særlige økonomiske, sociale og miljømæssige karakteristika og navnlig omfanget af de enkelte staters eller subregioners uformelle karakter.

2.4. EØSU mener, at det i lyset af de erfaringer, der er gjort under pandemien, herunder vanskelighederne i sundhedssystemerne, den store skade på økonomien, den voksende sociale ulighed og fattigdom, de strukturelle problemer med hensyn til adgang til og produktion af lægemidler og vacciner, den effektivitet, digitale værktøjer har vist sig at have, truslerne mod menneskerettighederne og demokratiet, og den enorme økonomiske afhængighed, er blevet klart, at det er nødvendigt at gentænke udviklingssamarbejdets udformning, og at der skal tages hensyn hertil ved gennemførelsen og omarbejdningen af strategierne mellem EU og OACSS.

3. **Særlige bemærkninger til post-Cotonouaftalen**

3.1. Der blev i 2015 foretaget en evaluering af de 15 år med Cotonouaftalen, hvor aftalens succeser og svagheder kortlægges.

3.2. Cotonouaftalen skulle efter planen udløbe i februar 2020. Drøftelsen af følsomme emner og pandemien gjorde det imidlertid umuligt at forny den på den planlagte dato, og det var først i april 2021, at teksten til den fornyede partnerskabsaftale, almindeligt kendt som »post-Cotonouaftalen« (ny aftale), blev paraferet mellem EU og OACSS.

3.3. For at tage højde for de undertegnende landes mangfoldighed og fokusere på den regionsspecifikke gennemførelse indeholder den nye aftale et fælles grundlag suppleret med tre regionale protokoller (Afrika, Vestindien og Stillehavet), som alle er bindende. På grund af aftalens mere komplekse struktur bør opfølgningsudvalget AVS/EU være mere proaktivt i fremtiden.

3.4. Prioriteterne i den nye aftale er udtryk for parternes engagement i at nå FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og er struktureret omkring seks akser: i) menneskerettigheder, demokrati og regeringsførelse, ii) fred og sikkerhed, iii) menneskelig udvikling, hvilket omfatter sundhed, uddannelse, sanitet, fødevaresikkerhed, social samhørighed, kultur og ligestilling mellem kønnene samt forpligtelser til udviklingssamarbejde, iv) inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst og udvikling, herunder set fra perspektivet økonomiske partnerskabsaftaler, v) miljømæssig bæredygtighed og klimaændringer og endelig vi) migration og mobilitet. Prioriteterne er af afgørende betydning for civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedets parter.

3.5. Ud over disse prioriteter skal der tages fat på virkningerne af covid-19-pandemien i EU og AVS-landene, både med hensyn til at imødegå risiciene for demokratiet og med hensyn til økonomisk og social genopretning i en situation, hvor man forventer, at økonomierne i AVS-landene vil få svært ved at komme sig, og at fattigdom og ulighed som følge heraf vil stige.

([1]) Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet — Et fornyet partnerskab med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet, 2016, s. 5-6.

3.6. EØSU bemærker navnlig, at spørgsmålet om vigtig infrastruktur i AVS-landene stadig er meget relevant, sådan som pandemien har vist. En bæredygtig udvikling er afhængig af robuste infrastrukturer, der stimulerer og støtter økonomisk aktivitet og sociale fremskridt, og er afgørende for at nå verdensmålene, hvad enten det drejer sig om FN's 2030-dagsorden eller Den Afrikanske Unions 2063-dagsorden. EØSU understreger, at udviklingssamarbejdet fortsat er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at opfylde verdensmålene og understreger betydningen af at styrke det i AVS-landene.

3.7. I den forbindelse understreger EØSU navnlig betydningen af en livsvigtig sundhedsinfrastruktur. Det er af afgørende betydning for befolkningens velfærd og for en bæredygtig udvikling, at der findes sundhedsydelser, som er let tilgængelige og overvejende gratis i AVS-landene. Navnlig vil hurtig adgang til vacciner (patenter og lokal teknisk produktionskapacitet) give AVS-samfundene den nødvendige modstandsdygtighed i tilfælde af fremtidige (og mulige) pandemier. EØSU bemærker, at dette relevante spørgsmål ikke indgår i den nye aftale, og opfordrer EU og OACSS til at tage hensyn til dette ved gennemførelsen.

3.8. EØSU mener, at den nuværende europæiske og globale geopolitiske situation, navnlig konsekvenserne af krigen i Ukraine (herunder fødevaresikkerhed, energipriser og trusler mod demokratiet), betyder, at der i den nye aftale skal tages hensyn til indvirkningen på udviklingssamarbejdet i almindelighed og økonomiske partnerskabsaftaler i særdeleshed. EØSU henleder opmærksomheden på, at den nuværende situation fører til øget konkurrence om indflydelse fra AVS-landenes side, og opfordrer EU til at intensivere sit samarbejde med disse stater, navnlig på det økonomiske, sociale og kulturelle område.

3.9. Med hensyn til de formelle mekanismer for deltagelse, information, høring og struktureret konsultation af civilsamfundet, eller »institutionelle mekanismer«, bifalder EØSU følgende holdninger i den nye aftale, især når det anføres, at parterne skal oprette »åbne og gennemsigtige mekanismer for struktureret høring« ([2]), at de skal »etablere høringsmekanismer« ([3]), at de skal »etablere og udvikle mekanismer for høring og dialog« ([4]), og at de skal »sørge for hørings- og dialogmekanismer« ([5]).

4. **Særlige bemærkninger til de økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er) mellem EU og landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet**

4.1. Forhandlingerne om ni af disse aftaler har resulteret i ikrafttrædelse af syv aftaler med 32 af de 79 AVS-lande, hvoraf 14 ligger i Caribien, 14 i Afrika og 4 i Stillehavet. Ud af de syv anvendes fem af dem midlertidigt, da de endnu ikke er blevet ratificeret af alle EU's medlemsstater. De to andre, med Vest- og Østafrika, er endnu ikke nået frem til den foreløbige anvendelse på grund af forsinkelser i de afrikanske landes undertegnelse og ratificering, mens 21 andre stater har afsluttet forhandlinger om sådanne aftaler, som dog endnu ikke er gennemført.

4.2. EØSU understreger, at ØPA'erne indebærer såvel muligheder som risici. Det er afgørende at sikre et partnerskab mellem ligeværdige partnere, der skaber økonomisk vækst, men også sikrer velfærd og social retfærdighed. Civilsamfundsorganisationernes/arbejdsmarkedsparternes indsats er afgørende for at nå disse mål.

4.3. Civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedsparter, både i EU og i partnerlandenem har imidlertid rejst kritik af de strategiske partnerskabsaftaler.

4.4. Kritikken drejer sig om udformningen af ØPA'erne og den mulige nedgang i produktionsvæksten i AVS-landene, selv om de indeholder bestemmelser til beskyttelse af de nationale industrier såsom landbrugsfødevareindustrierne. Selv om frihandel mellem EU og OACSS er en af fordelene ved de økonomiske partnerskabsaftaler, har det i flere tilfælde haft den uheldige virkning, at toldindtægterne er faldet, især ved, at toldafgifterne på udenrigshandel er blevet sænket, hvortil kommer, at det på grund af forskellen i den økonomiske udvikling mellem EU og AVS-landene kan bringe mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder eller kooperative virksomheder, som udgør grundlaget for husholdningerne, i fare, hvilket mange civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter har beklaget kraftigt.

([2]) Aftalens fælles grundlag, artikel 95.
([3]) Regional protokol for Afrika, artikel 5.
([4]) Regional protokol for Caribien, artikel 7.
([5]) Den regionale protokol for Stillehavet, artikel 7.

4.5. Der tages hensyn til civilsamfundets rolle på forskellige måder og i forskellige sammensætninger i ØPA'erne, og civilsamfundsorganisationernes rolle i forhandlingerne og opfølgningen varierer også. Aftalen med Elfenbenskysten har f. eks. ført til oprettelsen af Convention de la société civile ivoirienne (CSCI), som har iværksat et projekt ([6]) til opfølgning af dens indvirkning på husholdningerne. Desuden begrænser interne møders fokusering på temaet bæredygtig udvikling den indflydelse, som civilsamfundet kan have på andre områder.

4.6. Nogle økonomiske samarbejdsaftaler indeholder bestemmelser om yderligere organer, f.eks. et blandet parlamentarisk udvalg, hvilket er tilfældet med hensyn til Cariforumaftalerne og aftalerne med Vestafrika.

4.7. Da de økonomiske samarbejdsaftaler udtrykkeligt nævner, at de er en del af prioriteterne i Cotonouaftalen, giver den reviderede udgave kontrahenterne en mulighed for at fremme en bredere og mere harmoniseret og institutionaliseret deltagelse fra civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parters side, hvilket bør udnyttes fuldt ud, ikke mindst fordi fremskridtene på dette område har været langsomme, som det fremgår af EU's evaluering i 2021 af gennemførelsen af aftalen. Den mest effektive måde at gennemføre de institutionelle mekanismer i ØPA'erne på er, at de offentlige institutioner rettidigt og detaljeret kommunikerer om processen til civilsamfundsorganisationer/arbejdsmarkedets parter og indkalder dem til struktureret deltagelse ved hjælp af evidensbaserede undersøgelser og forslag.

5. **Særlige bemærkninger om definitionen, repræsentativiteten, indsatsen og institutionaliseringen af civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter**

5.1. EØSU har en ambition om at være »hjemstedet for det europæiske civilsamfund«. EØSU er et rådgivende organ i Den Europæiske Union, der er oprettet i henhold til artikel 13 i traktaten om Den Europæiske Union og består af 329 medlemmer, der repræsenterer arbejdsgivere (gruppe I), arbejdstagere (gruppe II) og Gruppen af civilsamfundsorganisationer (gruppe III) og udgør den europæiske institutionelle mekanisme, inden for hvilken disse interessegrupper udtrykker deres synspunkter om EU-spørgsmål i en struktureret dialog.

5.2. EØSU bemærker, at civilsamfundets organisationer omfatter sammenslutninger, der forfølger en række meget forskelligartede mål, repræsenterer deres medlemmer og udfører en funktion i samfundet, som består i fremme af offentlig velfærd, social integration og bekæmpelse af udstødelse, beskyttelse af borgernes eller grupper af borgeres sociale, økonomiske, kulturelle og faglige rettigheder og interesser, beskyttelse af miljøet og bekæmpelse af klimaændringer, forsvar af menneskerettigheder og protester på grundlag af en omsorgspligt samt i at advare og udøve pres på myndighederne for at beskytte de interesser, som deres medlemmer har, samt for at hævde deres samfundsmæssige værdier.

5.3. Med hensyn til spørgsmålet om at optegne konturerne af disse organisationer, som er så brede og vidt forskellige, spiller den økonomiske, sociale og politiske kontekst, som de opererer i, en afgørende rolle, og vi skal derfor være forsigtige med at tro, at de trods vigtigheden af og fortjenesten ved deres aktiviteter er den samfundsmæssige vigtigste aktør, som kunne være drivkraften bag den bæredygtige udvikling.

5.4. EØSU understreger, at det er i forbindelse med denne mangesidede virkelighed, at den uformelle økonomi og den sociale organisering i AVS-landene skal ses i sin fulde udstrækning, da den er et element i alle sociale, organisatoriske og institutionelle forhold i disse lande. I denne sammenhæng står civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedets parter generelt over for betydelige vanskeligheder med at danne enheder, organisere sig og fungere institutionelt, sikre deres økonomiske eksistens og handle på officielt plan. Disse civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedsparter bør modtage ekstraordinær finansiel støtte, da de ellers vil have meget vanskeligt ved gennem deres deltagelse og interventioner at bidrage til bæredygtig udvikling, medborgerskab og demokratisk resiliens i deres lande.

5.5. Civilsamfundsorganisationernes indsats afhænger af den sociale, samfundsmæssige eller snarere politiske rolle, de ønsker at spille, af deres respektive størrelse, af den samfundsmæssige betydning, som deres medlemmer og det samfund, de befinder sig i, tillægger dem, af den ledelsesfunktion, de påtager sig, samt af de ressourcer, de har brug for for at nå deres mål, og i denne forbindelse især af de betingelser, som deres donorer stiller til dem.

([6]) Støtte til styrkelse af Elfenbenskystens civilsamfundsorganisationers operationelle kapacitet til at bistå civilsamfundet i den foreløbige økonomiske partnerskabsaftale med Elfenbenskysten.

5.6. De svagheder, som civilsamfundsorganisationerne lider under, fører generelt til, at de konkurrerer ikke bare med hinanden, men også nogle gange med offentlige organer om finansiering. Disse sårbarheder vanskeliggør deres aktiviteter og deres deltagelse i nationale og internationale institutionelle mekanismer. I øvrigt kan de gøre dem afhængige af deres finansieringsydere eller nationale regeringer.

5.7. Fagforeninger og erhvervsorganisationer, der er samlet under betegnelsen »arbejdsmarkedets parter«, klassificeres som civilsamfundsorganisationer, men på grund af deres særlige karakter har de deres eget særpræg i relation til disse. Arbejdsmarkedets parter repræsenterer deres medlemmer og forsvarer deres interesser, navnlig økonomiske interesser, både over for offentlige organer gennem særlige hørings- og forhandlingsmekanismer og gennem deres indbyrdes relationer, navnlig gennem kollektive forhandlinger og indgåelse af kollektive overenskomster. Arbejdsmarkedets parter har en sammenhængende struktur, de repræsenterer klart deres medlemmers interesser, har ubestrideligt en lang historie, har historisk opnået anerkendte resultater og virker inden for et fast etableret og veldefineret handlings- og relationsområde og er generelt i stand til af finansiere sig selv.

6. **Særlige bemærkninger om post-Cotonouaftalen i relation til civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter**

6.1. *Civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter i post-Cotonouaftalen*

6.1.1. I det fælles grundlag og i hver af de tre regionale protokoller giver den nye aftale civilsamfundet en aktiv rolle. Den giver dog ingen konkret udmøntning, da den overlader det til de underskrivende parter (OACPS-EU) at definere den institutionelle ramme for deres deltagelse, navnlig ved at skabe institutionelle mekanismer, således at det afgørende spørgsmål bliver at afgøre, hvordan det er hensigtsmæssigt at sikre, at civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter inddrages i processen på nationalt og tværnationalt plan.

6.1.2. Takket være indarbejdelsen af centrale organisatoriske elementer, herunder deres juridiske form, deres repræsentativitet, valget af delegerede eller minimumsgrænserne for mødehyppigheden, er der skabt en række dynamikker, som har styrket civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes rolle som interessenter i denne proces.

6.1.3. Disse interessenter spiller en særlig rolle, der er knyttet til deres egne interesser, og adskiller sig fra de politiske partiers rolle i samfundet. Civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedets parter bør tilskyndes til at deltage i konkrete aktiviteter og ikke kun deltage i generelle drøftelser. Med de undersøgelser, udtalelser og forslag, som de sender til institutionerne, bidrager de til debatterne og beslutningerne. Eksistensen af institutionelle mekanismer, som aktivt inddrager interessenterne i processerne, er selvstyrende og baseret på veletablerede procedureregler, spreder information og interagerer med hinanden gennem høringer og struktureret dialog, er det bedste bidrag fra civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedets parter til at sikre et »åbent styre« ([7]).

6.1.4. Det finansielle aspekt er et spørgsmål af afgørende betydning. Uden en finansiering, der er passende, er i overensstemmelse med strenge kriterier og gives under fuld gennemsigtighed, vil det imidlertid ikke være muligt at sikre, at civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter vil være til stede, hverken på møderne eller i det indledende anvendte forskningsarbejde, der skal udføres for at indsamle data, gennemføre undersøgelser og udarbejde udtalelser.

6.2. *Den aktuelle situation for civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter i EU og i AVS-landene*

6.2.1. Europa

I Europa findes der tusinder og atter tusinder af foreninger, organisationer, sammenslutninger, forbund, konføderationer, platforme og fora på nationalt eller europæisk plan, som enten hører ind under civilsamfundets organisationer eller erhvervslivet, hvad enten de er private, tilhører mikrovirksomheder og små virksomheder eller er knyttet til den offentlige eller sociale sektor eller til fagforeningsverdenen, med en vis harmonisering på det organisatoriske plan.

6.2.2. Afrika, Vestindien og Stillehavet

6.2.2.1. For AVS-landenes vedkommende har den økonomiske, sociale, politiske og historiske situation i de enkelte regioner, underregioner og stater givet anledning til en lang række forskellige strukturer blandt civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedsparter, hvilket har ført til manglende indbyrdes interaktion, ført til mange eksempler på god praksis, samtidig med, at der også er blevet afsløret mange problemer og mangler.

([7]) Princippet som defineret af OECD.

6.2.2.2. Derudover er der flere og flere vanskeligheder eller endog mangel på generel eller specifik information til civilsamfundsorganisationer/arbejdsmarkedets parter om den nye aftale eller de økonomiske partnerskabsaftaler (hvor sådanne findes) og generelt mangel på plads til deltagelse og strukturerede drøftelser med offentlige institutioner.

6.2.2.3. I lyset af denne heterogene virkelighed bør begge situationer undersøges på stedet for at udbrede eksempler på god praksis og for at løse problemer og mangler med henblik på at øge civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes anseelse og styrke deres rolle. Gennem denne tilgang vil det være muligt at støtte eksisterende institutionelle mekanismer eller tilskynde til oprettelse af nye.

6.2.3. Opfølgningsudvalget EU-AVS

I øjeblikket kan civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedets parter inden for rammerne af forbindelserne mellem EU og AVS-landene støtte sig til EU-AVS-opfølgningsudvalget, som er integreret i EØSU og paritetisk sammensat af 12 medlemmer fra EØSU fra EU og 12 medlemmer fra AVS-landene, dvs. i øjeblikket otte for Afrika, to for Vestindien og to for Stillehavet, der repræsenterer civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter i AVS-landene og udpeges af det organiserede civilsamfund i hver af de regioner, der er omfattet af aftalen, under hensyntagen til ligevægten mellem de forskellige interesser.

7. **Særlige bemærkninger om, hvordan man kan fremme og støtte civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter i deres rolle som drivkræfter for bæredygtig udvikling**

7.1. EØSU mener, at det er yderst vigtigt, at de planlagte institutionelle mekanismer bliver formaliseret, og fastslår, at dette er udvalgets vigtigste mål på dette område.

7.2. EØSU anbefaler kraftigt, at Kommissionen efter den endelige undertegnelse af den nye aftale tager initiativ til at foreslå OACSS og de berørte stater, at man tilvejebringer de politiske, organisatoriske og finansielle betingelser, der er nødvendige for at etablere disse institutionelle mekanismer.

7.3. EØSU opfordrer indtrængende OACSS til at engagere sig lige så beslutsomt i denne proces.

7.4. EØSU bemærker, at strukturen i den nye aftale indeholder bestemmelser om oprettelse af en institutionel mekanisme, der vedrører det fælles grundlag og omfatter repræsentanter for EU og OACSS. Samtidig giver de regionale protokoller mulighed for at oprette en institutionel mekanisme i de enkelte regioner (Afrika, Vestindien og Stillehavet), hvori repræsentanter fra den pågældende region og EU deltager. Det vil derfor være nødvendigt at indføre et system baseret på fire institutionelle mekanismer (1+3), der dækker hele den nye aftales anvendelsesområde.

7.5. EØSU bemærker, at der også er planer om institutionelle mekanismer i form af rådgivende udvalg inden for rammerne af partnerskabsaftalerne, sådan som det er tilfældet med de aftaler, der er indgået med Cariforum, Vestafrika og Østafrika.

7.6. Udvalget påpeger, at dette sæt af institutionelle mekanismer vil kræve en stor strukturerings- og netværksindsats som et unikt og struktureret system for at skabe synergier, undgå overlappende indsatser og spredning af ressourcerne, især de finansielle ressourcer, og optimere deres anvendelse.

7.7. EØSU foreslår, at Kommissionen tilskynder EU-delegationerne i OACSS-landene til at støtte civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes projekter, navnlig projekter, der tager sigte på oplysning, uddannelse og kapacitetsopbygning af deres medlemmer og ledere, forbedring af organisationernes tekniske robusthed og fremme af oprettelsen af institutionelle mekanismer. Udvalget anbefaler, at Kommissionen under hensyntagen til deres respektive kvalifikationer bør give fortrinsret til ansøgninger fra civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedsparter i AVS-landene.

7.8. EØSU foreslår, at Kommissionen iværksætter programmer til gennemførelse af de institutionelle mekanismer, som vil give mulighed for at undersøge virkeligheden, potentialet og vanskelighederne for civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedsparterne samt de forskellige eksisterende strukturer som platforme, fora osv. på stedet for at indsamle eksempler på god praksis, som allerede findes i forbindelse med forbindelserne mellem EU og OACSS og burde videreudbredes. Udvalget anbefaler, at civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedsparterne i AVS-landene i afgørende grad inddrages i disse undersøgelser, både kvantitativt og kvalitativt.

7.9. EØSU understreger, at opfølgningsudvalget AVS-EU vil styrkes med flere ressourcer, medlemmer og delegerede, så det bedre kan bidrage til denne proces og opfylde sine opgaver.

7.10. Udvalget anbefaler kraftigt Kommissionen, at finansieringen af denne proces integreres i de eksisterende finansielle instrumenter. Udvalget ønsker især at understrege, at hvis civilsamfundsorganisationerne og arbejdsmarkedsparterne skal kunne udføre deres aktiviteter, skal de finansieres, da deres egenfinansiering er utilstrækkelig. EØSU minder om, at i betragtning af den nye aftales geografiske dækning kræver de institutionelle mekanismers korrekte funktion og civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes deltagelse økonomiske ressourcer, som de ikke er i besiddelse af. Selv ved brug af strenge metoder til forvaltningskontrol og moderne digitale teknologier er det fortsat vigtigt at yde økonomisk støtte til disse organisationer. EØSU opfordrer EU, OACSS og medlemsstaterne til at vedtage programmer, der konkret støtter disse civilsamfundsorganisationers og arbejdsmarkedsparters arbejde samt de institutionelle mekanismers funktion.

Bruxelles den 13. juli 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg